

Nr 39

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av motion angående utbetalningen av bostadstillägg.**Motionen**

I motionen 1973:1140 av herr Jonsson i Alingsås m. fl. (fp) hemställs att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla att ändrade bestämmelser utfärdas så att de kommunala bostadstilläggen följsammare kan utbetalas i anledning av flyttning.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från riksförsäkringsverket, Svenska kommunförbundet och Föreningen Sveriges fögderichefer.

Gällande bestämmelser

Enligt 1 kap. 4 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall försäkrad, som är bosatt i Sverige, vara inskriven hos den allmänna försäkringskassa, inom vars verksamhetsområde han är mantalsskriven. En försäkrad som flyttar från en försäkringskassas verksamhetsområde tillhör därför utflyttningskassan till dess han blivit mantalsskriven inom annan kassas verksamhetsområde. En försäkrad kan således inte tillhöra mer än en kassa under ett kalenderår.

Orsaken till att inskrivning skall ske i den försäkringskassa inom vars verksamhetsområde den försäkrade mantalsskrivits torde i första hand vara att avgiftsuppbörden knutits till skatteuppbörden.

Enligt 2 § lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension (Kbt-lagen) skall kommunalt bostadstillägg – där kommun beslutat om sådant – utgå till den, som åtnjuter folkpension i form av ålderspension, förtidspension eller änkepension och som är mantalsskriven i kommunen eller till där mantalsskriven hustru som åtnjuter hustrutillägg. Kommunalt bostadstillägg utgår enligt de grunder som kommunen bestämmer, varvid avvikelse emellertid inte får ske från vissa i Kbt-lagen intagna bestämmelser av inkomstprövning. Det får ej heller uppställas villkor om viss tids bosättning i kommunen eller liknande villkor.

Ärende rörande kommunalt bostadstillägg skall enligt 10 § Kbt-lagen prövas av den försäkringsnämnd inom vars verksamhetsområde den pensionsberättigade senast blivit mantalsskriven.

Kommun skall enligt 6 § lagen (1962:398) om finansiering av folkpensioneringen för varje år bestrida kostnaderna för de kommunala bostadstillägg som under året utbetalats för pensionsberättigade som är mantalsskrivna i kommunen.

Remissyttranden

Riksförsäkringsverket anför i sitt remissyttrande bl. a. följande.

Motionen syftar till sådan ändring av nämnda bestämmelser att de kommunala bostadstilläggen vid flyttning från en kommun till en annan skulle följammare kunna bestämmas enligt grunderna för utgivande av kommunalt bostadstillägg i inflyttningskommunen. Motionärerna torde ha tänkt sig att bosättningsorten och inte – såsom f. n. – mantalsskrivningsorten skall vara avgörande för vilka grunder som skall bestämma bostadstilläggets storlek. En anknytning av de kommunala bostadstilläggen till inflyttningskommunens grunder redan vid bosättningen skulle medföra, att utflyttningskommunens försäkringsnämnd finge tillämpa en annan kommuns grunder, om inte ärendet förs över till inflyttningskommunens försäkringsnämnd. Skulle bestämmelser av sistnämnda innebörd övervägas, aktualiserar de bl. a. frågan om vilken kommun som skall finansiera bostadstillägget.

Riksförsäkringsverket erinrar vidare om att frågan om bosättningsbegreppet är föremål för en särskild utredning genom en av chefen för finansdepartementet tillkallad kommitté (hemvistsakkunniga, Fi 1970:71). Verket anser att den fråga som tagits upp i motionen synes kunna övervägas i samband med denna utredning.

Majoriteten av *Svenska kommunförbundets* styrelse påpekar i förbundets yttrande över motionen att socialutredningen (S 1969:20) enligt sina direktiv har att pröva bl. a. reglerna om kommuners inbördes ersättnings-skyldighet när det gäller utgiven socialhjälp. Förbundet anser med hänsyn här till att ändring av likartade regler om kommuners kostnadsansvar på andra områden bör anstå till dess socialutredningen framlagt förslag.

I en reservation till styrelsens yttrande anför tre ledamöter att styrelsen borde ha uttalat sin anslutning till motionärernas uppfattning. De anser vidare att socialutredningen borde erhålla tilläggsdirektiv avseende ändrade regler för utbetalande av bostadstillägg.

Föreningen Sveriges fögderichefer anför i sitt remissyttrande att frågan tekniskt kan lösas genom en föreskrift att vid flyttning under mantalsåret den nya kyrkobokföringsortens normer skall läggas till grund för beräkningen av bostadstillägget i inflyttningskommunen. Föreningen anser att det inte finns något att invända mot en sådan lösning men påpekar att följden av en sådan ordning kan bli att utflyttningskommunen kan tvingas betala ut bostadstillägg med högre belopp än kommunen bedömt skäligt.

Utskottet

En person som är försäkrad enligt lagen om allmän försäkring och som är bosatt i Sverige skall i princip vara inskriven hos den allmänna försäkringskassa, inom vars verksamhetsområde han är mantalsskriven. En försäkrad som flyttar från en kassas verksamhetsområde tillhör således utflyttningskassan till dess han blivit mantalsskriven inom en annan kassas verksamhetsområde. Av vad nu sagts följer att en försäkrad

under ett kalenderår inte kan tillhöra mer än en kassa.

Kommunalt bostadstillägg, som är ett inkomstprövat tillägg till vissa folkpensionsförmåner, utgår — enligt grunder som kommunen närmare bestämmer — till i kommunen mantalsskrivna försäkrade. Prövningen av ärenden rörande kommunalt bostadstillägg sker hos den försäkringsnämnd, inom vars verksamhetsområde den pensionsberättigade senast blivit mantalsskriven. Det åligger varje kommun att bestrida kostnaderna för de kommunala bostadstillägg, som under året utbetalats till personer mantalsskrivna i kommunen.

Motionärerna i den förevarande motionen anser att nu gällande bestämmelser bör ändras så att de kommunala bostadstilläggen vid flyttning från en kommun till en annan snabbare kan anpassas till de grunder för utgivande av sådana tillägg som gäller i inflyttningskommunen.

Riksförsäkringsverket erinrar i sitt yttrande över motionen om att frågan om bosättningsbegreppet är föremål för en särskild utredning genom de s. k. hemvistsakkunniga och anser för sin del att den i motionen berörda frågan lämpligen bör övervägas inom ramen för denna utredning.

Svenska kommunförbundet anser att en ändring av berörda regler bör anstå till dess socialutredningen redovisat sina överväganden angående kommuners inbördes ersättningsskyldighet i fråga om socialhjälp. En minoritet i förbundets styrelse uttalar i en reservation sin anslutning till motionärernas uppfattning.

Föreningen Sveriges fögderichefer har i sitt yttrande över motionen inte något att invända mot tanken på att den nya kyrkobokföringsortens normer skall läggas till grund för beräkningen av bostadstillägget i inflyttningskommunen.

Motionärerna torde mena att bosättningsorten bör vara avgörande för vilka grunder som skall bestämma bostadstilläggets storlek. En anknytning av bostadstilläggen till inflyttningskommunens grunder redan vid bosättningen i denna kommun medför antingen att utflyttningskommunens försäkringsnämnd får tillämpa en annan kommuns grunder eller att ärendet får föras över till inflyttningskommunens försäkringsnämnd.

Enligt utskottets uppfattning är det av värde att inskrivning hos försäkringskassa grundas på en sådan faktisk omständighet som mantalskrivning och inte på begreppet bosättning om vars innebörd tveksamhet ofta råder. Som riksförsäkringsverket påpekat är bosättningsbegreppet f. n. föremål för utredning. Även frågan om kommuners inbördes ersättningsskyldighet är under utredning. Ändrade regler i nu berörda hänseenden skulle enligt utskottets uppfattning kunna motivera en översyn av bestämmelserna angående utbetalningen av bostadstillägg. Utskottet anser således att ett ställningstagande till motionärernas yrkande bör anstå i avvaktan på resultatet av det utredningsarbete som sålunda pågår.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen 1973:1140.

Stockholm den 29 november 1973

På socialförsäkringsutskottets vägnar
TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herrar Fredriksson (s), Carlsson i Vikmanshyttan (c),
Lundberg (s), Ringaby (m), Karlsson i Ronneby (s), Magnusson i
Nennesholm (c), Persson i Stockholm (s), Mundebo (fp), fru Håvik (s),
fröken Pehrsson (c), herrar Marcusson* (s), Olsson i Stockholm* (vpk),
fröken Bergström* (fp), herrar Lindström (s) och Andersson i Ljung*
(m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.